

**UCHWAŁA NR 323/XXXIX/2014
RADY MIEJSKIEJ W NOWYM DWORZE GDAŃSKIM**

z dnia 26 czerwca 2014 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2014-2020

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2013 roku poz. 594 z późn. zm.) Rada Miejska w Nowym Dworze Gdańskim uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2014-2020, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Nowego Dworu Gdańskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

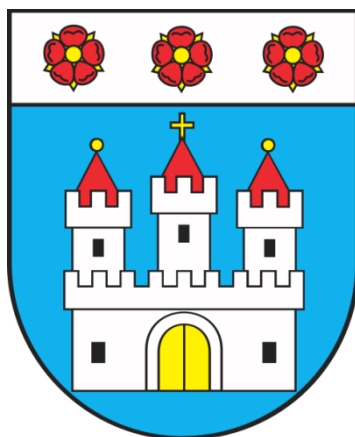
**Przewodniczący Rady
Miejskiej**

Czesław Łukaszewicz

Strategia Rozwoju Gminy

Nowy Dwór Gdański

na lata 2014 – 2020

Nowy Dwór Gdański 2014

Spis treści

I.	WPROWADZENIE.....	3
A.	METODYKA	3
II.	SYTUACJA WYJŚCIOWA	5
A.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIASTA I GMINY NOWY DWÓR GDAŃSKI.....	5
B.	WNIOSKI Z ANALIZY SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIASTA I GMINY NOWY DWÓR GDAŃSKI	25
C.	ANALIZA SWOT DLA GMINY NOWY DWÓR GDAŃSKI.....	29
III.	WIZJA I MISJA DLA GMINY NOW DWÓR GDAŃSKI	30
IV.	OBSZARY STRATEGICZNE ORAZ CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE ...	32
A.	OBSZARY STRATEGICZNE.....	32
B.	CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	33
V.	SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII.....	41

I. WPROWADZENIE

Potrzeba przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2014-2020 wynika z:

- zakończenia okresu trwania dokumentu określającego kierunki rozwoju Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański – „Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański 2003-2012”
- chęci określenia głównych kierunków rozwoju Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański na podstawie uwarunkowań lokalnych, z uwzględnieniem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju do 2030 roku oraz Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do 2020 roku
- konieczności wskazania celów operacyjnych oraz strategicznych dla Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański w kontekście możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych w perspektywie finansowej 2014-2020

A. METODYKA

Opracowanie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2014-2020 nastąpiło:

- z uwzględnieniem zapisów dokumentu „Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański 2003-2012”
- z zachowaniem spójności z istniejącymi dokumentami strategicznymi (Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Nowy Dwór Gdański, Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego, Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030, Strategia Rozwoju Powiatu Nowodworskiego, Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020, Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030).

Prace nad tworzeniem dokumentu trwały w okresie od stycznia do czerwca 2014 roku i obejmowały:

- partycypacyjny udział przedstawicieli różnych środowisk społecznych poprzez organizację spotkań zespołu ds. strategii, w następującym składzie:

- 1) Bernacka - Basek Marzena
- 2) Dorobek Marta
- 3) Dywizjusz Gabriela
- 4) Głowacki Lubomir
- 5) Jastrzębska - Opitz Monika
- 6) Juszcak Dariusz

- 7) Juszczak Anna
- 8) Mejer Marcin
- 9) Lewandowska Wioletta
- 10) Łukasiuk Małgorzata
- 11) Opitz Marek
- 12) Rutkowski Mariusz
- 13) Szczepański Tomasz
- 14) Wasielewski Artur

- współpracę z Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej oraz Marketing i Innowacje Sp. z o.o
- udział mieszkańców gminy w wypełnianiu ankiet niezbędnych do przeprowadzenia diagnozy sytuacji społeczno – gospodarczej oraz
- możliwość zgłaszania uwag i sugestii do dokumentu na każdym etapie jego tworzenia przez wszystkich zainteresowanych poprzez uruchomiony adres mailowy oraz formularz kontaktowy na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim
- zaangażowanie młodzieży poprzez przeprowadzenie ankiety oraz debaty z udziałem Burmistrza Nowego Dworu Gdańskiego, w trakcie której uczestnicy zastanawiali się nad stanem obecnym, perspektywami oraz zagrożeniami Nowego Dworu Gdańskiego jako „miasta młodych”
- bieżące informowanie członków Rady Miejskiej o postępach w pracach nad nowo tworzonym dokumentem
- współpracę z pracownikami Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim w zakresie pozyskiwania danych statystycznych niezbędnych do przeprowadzenia diagnozy stanu obecnego
- spotkania informacyjne Burmistrza Nowego Dworu Gdańskiego z członkami Rady Miejskiej, przedstawicielami organizacji pozarządowych, przedsiębiorcami i sołtysami
- spotkanie informacyjne Burmistrza Nowego Dworu Gdańskiego z mieszkańcami Gminy Nowy Dwór Gdański
- dwudziesto jedno dniowy okresu konsultowania dokumentu strategii z mieszkańcami Gminy Nowy Dwór Gdański poprzez publikację dokumentu na stronie internetowej Urzędu

Miejskiego oraz wystawienie dokumentu w wersji papierowej w Urzędzie Miejskim w Nowym Dworze Gdańskim

- sporządzenie raportu z uwag zgłoszonych w trakcie dwudziesto jedno dniowego okresu konsultowania dokumentu strategii z mieszkańcami Gminy Nowy Dwór Gdański

Główne założenia przyjęte na etapie tworzenia dokumentu:

- koncentracja została skierowana głównie na zakres tematyczny w obrębie którego działania podejmowane przez władze gminne mają pośredni lub bezpośredni wpływ

- ze względu na możliwość skupienia wysiłku strategicznego w określonym polu działania, nastąpiła konieczność wyboru zagadnień, które w obecnym momencie czasowym oraz w powiązaniu z założeniami dokumentów strategicznych wyższej rangi, wydają się być najważniejsze dla wspólnoty gminnej

- wskazane wartości wskaźników kontekstowych do poszczególnych celów operacyjnych w większości przypadków możliwe będą do osiągnięcia w przypadku pozyskania środków zewnętrznych na realizację poszczególnych zadań w perspektywie finansowania 2014-2020, jednak wyznaczone w dokumencie strategii cele strategiczne i operacyjne, a także kierunki działań zachowane zostały na poziomie szczegółowości umożliwiającym traktowanie ich jako drogowskazów w podejmowaniu decyzji także po roku 2020 i wyznaczać mają kierunki rozwoju Gminy Nowy Dwór Gdański po okresie trwania niniejszego dokumentu strategicznego

- uwzględnia się możliwość tworzenia dodatkowych dokumentów strategicznych będących uzupełnieniem lub uszczegółowieniem zapisów zawartych w niniejszej strategii

II. SYTUACJA WYJŚCIOWA

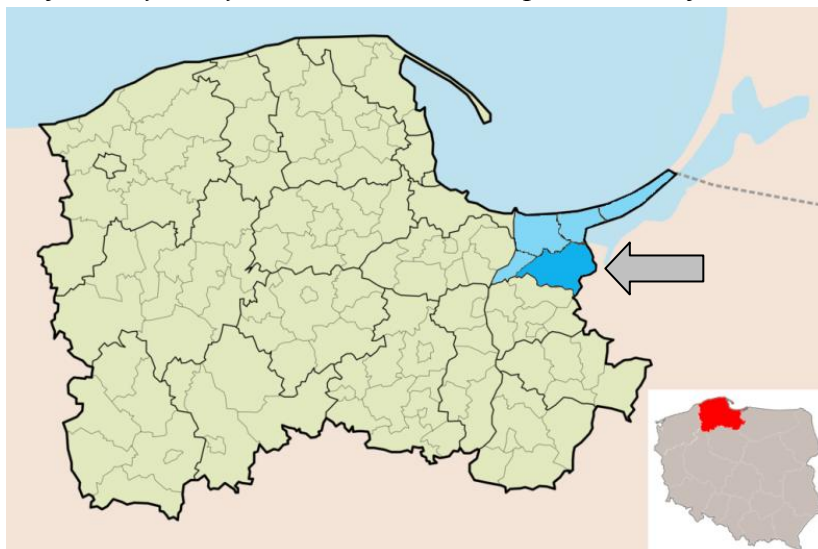
A. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIASTA I GMINY NOWY DWÓR GDAŃSKI

INFORMACJE PODSTAWOWE

Gmina Nowy Dwór Gdański położona jest między ramionami Nogatu i Wisły nad rzeką Tugą, w województwie pomorskim, a powiecie nowodworskim na obszarze 213 km².

Mapa 1 Lokalizacji Gminy Nowy Dwór Gdański na tle powiatu i województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie mapy udostępnionej na <http://commons.wikimedia.org>

Miasto Nowy Dwór Gdański ulokowane jest w pobliżu trasy E-7 Warszawa - Gdańsk. Od Gdańska dzieli je odległość 40 km, od Elbląga - 24 km, od Malborka - 22 km, natomiast do Stegny leżącej nad Zatoką Gdańską jest 16 km. Ze Stegny drogą nr 501 można dojechać do Jantaru i Mikoszewa a jadąc w kierunku wschodnim, do Sztutowa, Kątów Rybackich, Krynicy Morskiej (40 km) i Piasków. Nowy Dwór Gdański z racji swojego położenia w centrum Żuław Wiślanych zwany jest ich stolicą. Teren Żuław w wielu miejscach leży poniżej poziomu morza (depresja). Stąd w historii ogromne znaczenie mają działania związane z zachowaniem odpowiedniego poziomu wód.

Nowy Dwór Gdański jest siedzibą Starostwa Powiatowego, Urzędu Miejskiego oraz innych instytucji o randze powiatowej. W skład gminy wchodzi 38 miejscowości tworzące 25 sołectwa: Powalina, Wężowiec Osada, Stawiec, Lubieszewo, Żelichowo, Solnica, Orliniec, Rakowiska, Marynowy, Kępiny Małe, Myszewko, Marzęcino, Gozdawa, Starocin, Stobna, Rychnowo Żuławskie, Rakowo, Orłowo, Kępki, Tuja, Wierciny, Kmiecin, Jazowa, Różewo, Gozdawa Osada.

Gmina Nowy Dwór Gdański (wg stanu na 31.12.2013) jest obszarem skanalizowanym w 67%, sieć wodociągowa obejmuje 98% terenów gminy, a ciepło dla mieszkańców pochodzi z dwóch kotłowni centralnych, małych kotłowni osiedlowych oraz indywidualnych źródeł ciepła.

Miasto i Gmina w statystyce

Tabela 1 Przekrój statystyczny Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański (stan na koniec 2012r.)

	Powiat	Gmina
Powierzchnia	671,53 km ²	213,00 km ²
Stan ludności ogółem	36 459	17 913
Małżeństwa cywilne (w tym wyznaniowe) zawarte w 2012r.	175	77
Urodzenia żywe w 2012 roku	396	205
Zgony ogółem w 2012 roku	339	158
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	7 349	3 734
Ludność w wieku produkcyjnym	23 752	11 915
Ludność w wieku poprodukcyjnym	5 358	2 603
Liczba pracujących*	4 076	2 394
Dochód budżetu ogółem 2012 rok	179,6 mln zł	50,8 mln zł
Wydatki budżetu JST ogółem 2012 rok	174,0 mln zł	48,1 mln zł
Dochód na 1 mieszkańca w zł. w 2012 roku	4 924 zł	2 781 zł
Wydatki na 1 mieszkańca w zł. w 2012 roku	4 772 zł	2 637 zł

* Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

MIESZKAŃCY

Kapitał ludzki

Gmina Nowy Dwór Gdański zamieszkiwana jest przez 17 815 osób (dane z GUS, stan na 31.12.2013r.), co stawia ją na 1 miejscu w powiecie pod względem liczby ludności. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 86 osób/km² (dane z ewidencji ludności na rok 2012). Porównanie z innymi gminami powiatu w tym zakresie prezentuje się następująco:

Tabela 2 Porównanie ilości mieszkańców i gęstości zaludnienia w gminach powiatu nowodworskiego (stan na 31.12.2012r.)

Lp.	Nazwa gminy	Powierzchnia	Ilość mieszkańców	Gęstość zaludnienia
		km ²	osoby	osoby/km ²
1	Krynica Morska	116	1349	12
2	Gmina Nowy Dwór Gdański	213	17913	86
3	Ostaszewo	61	3243	53
4	Stegna	170	9946	58
5	Sztutowo	112	3669	33
Razem powiat		672	36459	54

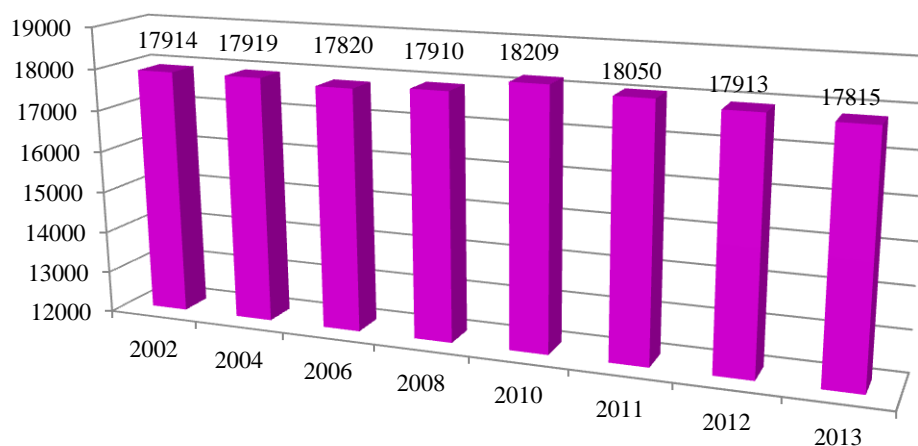
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Z zestawienia widać, że Gmina Nowy Dwór Gdański jest najgęściej zaludnioną gminą powiatu nowodworskiego.

Liczba mieszkańców i związana z nią gęstość zaludnienia są jednak wartościami o charakterze zmiennym. Dlatego też istotna jest analiza średnio i długookresowych tendencji w tym zakresie. Wyniki ocenione zostaną nie tylko pod kątem wartości poszczególnych wskaźników (w ujęciu lokalnym), ale także w szerszym kontekście – na tle kierunków zmian zachodzących w powiecie i województwie.

Wykres 1 Liczba ludności Gminy Nowy Dwór Gdański w latach 2002 – 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS i Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim

Od roku 2010 notowany jest stały spadek ilości mieszkańców gminy. Jest to tendencja niekorzystna tym bardziej, że odwrotna do tej, jaka rysuje się w regionie (stały niewielki wzrost liczby mieszkańców w województwie pomorskim). O kierunku i skali tego procesu demograficznego decyduje ujemne saldo migracji, które niweluje i tak nieznaczną tendencję w zakresie wzrostu na przestrzeni ostatnich lat przyrostu naturalnego.

Z punktu widzenia prognozy rozwoju gminy istotna jest również struktura wiekowa jej mieszkańców, która została zaprezentowana na poniższych wykresach.

Wykres 2 Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Nowy Dwór Gdański (stan na 31.12.2013r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Analizując strukturę wiekową mieszkańców Gminy Nowy Dwór Gdański można zauważyć, iż dwie grupy najliczniej reprezentowane w całej populacji lokalnej społeczności to osoby w wieku 30-39 oraz 50-59 lat.

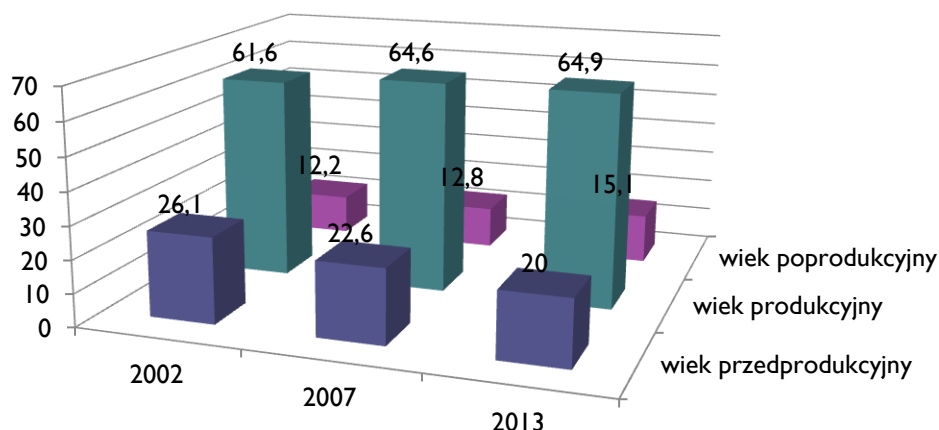
Tabela 3 Ludność według ekonomicznych grup wieku Gminy Nowy Dwór Gdański na przełomie lat 2009-2013

Ludność według ekonomicznych grup wieku										
Rok	Przedprodukcyjnym			Produkcyjnym			Poprodukcyjnym			Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
	M	K	Ogółem	M	K	Ogółem	M	K	Ogółem	
2009	1986	1922	3908	6238	5720	11958	694	1711	2405	53
2010	1945	1882	3827	6218	5685	11903	684	1754	2438	53
2011	1895	1804	3743	6202	5586	11788	694	1795	2489	53
2012	1854	1804	3658	6160	5502	11662	709	1871	2580	54
2013	1806	1759	3565	6115	5439	11554	749	1944	2693	54

Źródło: Opracowanie własne wg danych z Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim

Wykres 3 Zmiana ekonomicznej struktury wiekowej Gminy Nowy Dwór Gdański na przestrzeni lat 2002 – 2013

Źródło: Opracowanie własne wg danych z Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim oraz danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Analiza ekonomicznej struktury wiekowej gminy pozwala zauważyć niekorzystne zjawiska występujące w tej sferze. Przy stosunkowo stabilnej ilości osób w wieku produkcyjnym, zmniejsza się odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym tj. do 17 lat. Na przestrzeni ostatnich 11 lat jest to spadek z 26,1 % w 2002 do 20 % w roku 2013. W tym samym czasie znacznie wzrósł odsetek osób w wieku poprodukcyjnym. Według stanu na 31 grudnia 2013 roku mieszkańcy z tej grupy stanowili aż 15,1% społeczeństwa Gminy Nowy Dwór Gdański, podczas gdy jeszcze 11 lat wcześniej było ich zaledwie 12,2%. Zjawisko to nazywane „starzeniem się społeczeństwa” jest bardzo niekorzystne nie tylko w odniesieniu do całego kraju, ale również w perspektywie społeczności lokalnej.

Kolejnym z czynników mających istotny wpływ na aktualną strukturę demograficzną ludności gminy jest ruch naturalny, a w szczególności liczba urodzeń żywych i zgonów, które kształtują przyrost naturalny.

Tabela 4 Liczba ludności i ruchu naturalnego w Gminie Nowy Dwór Gdański w latach 2009 – 2013

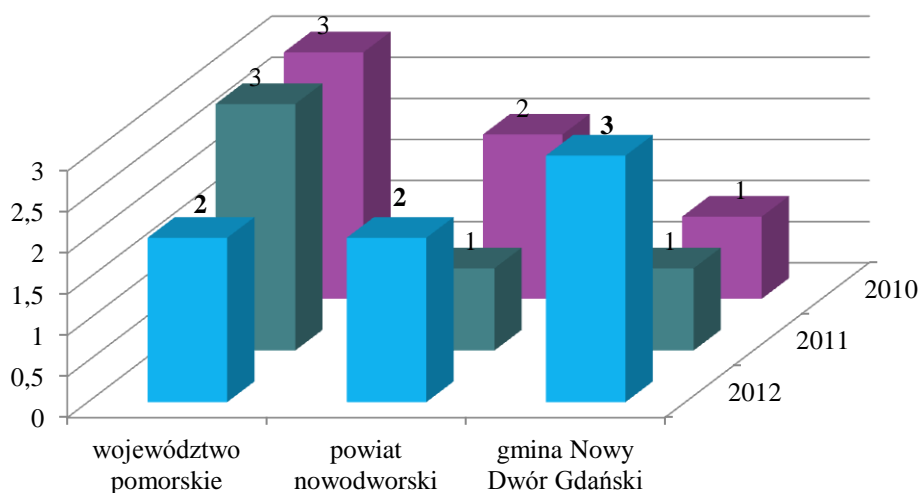
Rok	Ogólna liczba mieszkańców	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny
2009	18304	214	162	52
2010	18209	114	193	-79
2011	18050	110	160	-50
2012	17913	193	160	33
2013	17815	165	171	-6

Źródło: Opracowanie własne wg danych z Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim oraz danych GUS – Bank Danych Lokalnych

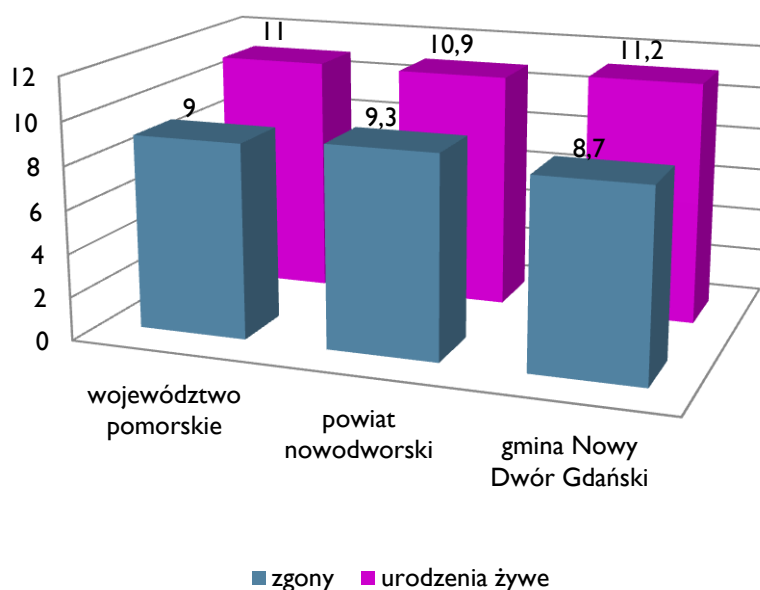
Dla lepszego obrazu i interpretacji niniejszych wskaźników warto zestawić je ze wskaźnikami dla powiatu i województwa. W stosunku do danych odnoszących się do średniej województwa jak i średniej dla powiatu nowodworskiego wartości wskaźników demograficznych w tym zakresie są korzystne dla gminy w roku 2012, jednak sytuacja z roku 2011 i 2010 potwierdza trudną sytuację gminy pod względem demograficznym.

Wykres 4 Wskaźnik przyrostu naturalnego Gminy Nowy Dwór Gdański na tle średniej dla województwa i powiatu (stan na 31.12.2012r.)

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Wykres 5 Zgony i urodzenia żywe - wskaźnik Gminy Nowy Dwór Gdański na tle średniej dla województwa i powiatu (stan na 31.12.2012r.)

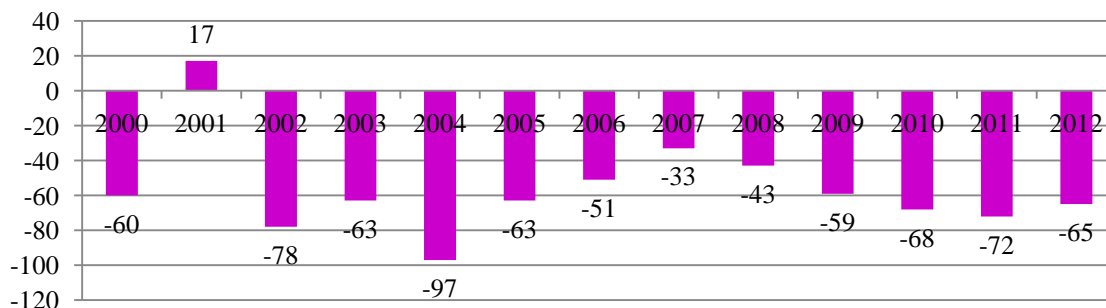

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Drugim, obok przyrostu naturalnego, czynnikiem mającym istotny wpływ na stan zaludnienia są migracje ludności.

Wykres 6 Saldo migracji w Gminie Nowy Dwór Gdański na przełomie lat 2000-2012

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Analiza kierunku „napływów” i „odpływów” wskazuje na niekorzystną sytuację gminy pod względem migracji ludności. Gminę Nowy Dwór Gdański charakteryzuje ujemne saldo migracji, poza rokiem 2001, gdzie saldo miało wartość dodatnią o wielkości 17 osób. Skala salda migracji na przełomie 12 lat ulegała znaczącym wahaniom. Analiza trendów wskazuje na zmniejszającą się różnicę między ilością osób opuszczających gminę i przyjeżdżających do niej. Niestety nie udało się utrzymać tempa tych przemian z lat 2004 – 2007 kiedy to z najwyższego w ostatnich latach poziomu (– 97 osób) wskaźnik spadł do wartości – 33 osoby. Ujemne saldo migracji jest zjawiskiem powszechnym w skali całego powiatu nowodworskiego, zaś saldo migracji w województwie pomorskim ma charakter dodatni.

Kolejnym ważnym aspektem oceny regionu jest diagnoza zamożności jego ludności. Mieszkańcy gminy należą do grona osób o niskich zarobkach, pomimo trendu wzrostowego zamożności. Znajduje to odzwierciedlenie w dochodach budżetu gminy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) przypadających na jednego mieszkańca (tabela 6). W Gminie Nowy Dwór Gdański wynoszą one 323 zł i są najniższe w porównaniu z resztą gmin należących do powiatu nowodworskiego oraz ponad dwa razy niższe niż w województwie.

Tabela 5 Dochody budżetu miasta i gminy z tytułu udziału w PIT w przeliczeniu na mieszkańca – zamożność mieszkańców

Jednostka terytorialna	2009	2010	2011	2012	2013
	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]	[zł]
Województwo pomorskie	652,01	632,56	680,85	697,02	brak danych
Powiat nowodworski	271,96	297,29	315,03	340,36	brak danych
Krynica Morska	431,14	953,67	480,12	793,83	brak danych
Gmina Nowy Dwór Gdański	260,37	269,69	316,66	323,66	351,18
Ostaszewo	261,75	302,99	288,24	329,69	brak danych
Stegna	272,43	282,67	313,24	321,17	brak danych
Sztutowo	248,61	259,27	315,60	318,13	brak danych

Źródło: Opracowanie własne wg danych z Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim oraz danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Kolejnymi aspektami kształtującymi potencjał rozwojowy regionu jeśli liczba pracujących oraz stopa bezrobocia.

W Mieście i Gminie Nowy Dwór Gdański według stanu na koniec grudnia 2013 r. bez zatrudnienia pozostawało 1 909 osób.

Tabela 6 Bezrobocie w powiecie nowodworskim w podziale na gminy

Lp.	Nazwa gminy/miasta	Liczba	
		Ogółem	Kobiety
1	Gmina Krynica Morska	125	58
2	Miasto Nowy Dwór Gdański	962	510
3	Gmina Nowy Dwór Gdański	947	556
4	Gmina Ostaszewo	291	149
5	Gmina Stegna	940	506
6	Gmina Sztutowo	358	194
Razem powiat		3623	1973

Źródło: Opracowanie własne wg danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Dworze Gdańskim

W ostatnim dniu 2013 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nowym Dworze Gdańskim zarejestrowanych było **3 623** osób, w tym **1 973** kobiety. Prawo do zasiłku posiadało: **570** osób, w tym **291** kobiet. Miasto i Gmina Nowy Dwór Gdański posiada najwięcej osób niepracujących w przeliczeniu na 100 mieszkańców spośród wszystkich gmin powiatu nowodworskiego

Stopa bezrobocia w powiecie nowodworskim na dzień 31.12.2013 roku kształtuje się na poziomie **30,7%**, co plasuje powiat na ostatnim miejscu pod względem wysokości stopy bezrobocia spośród wszystkich powiatów w województwie pomorskim, jest również jedną z największych w kraju.

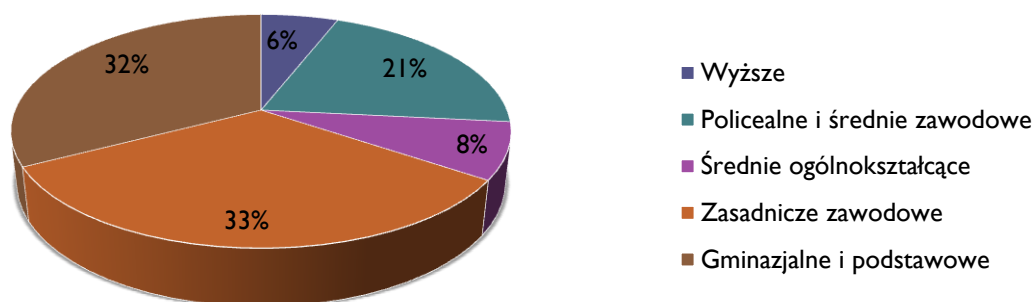

Tabela 7 Struktura osób bezrobotnych w powiecie nowodworskim (wg wykształcenia)

Wykształcenie	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
ogółem	215	749	284	1192	1183
w tym kobiety	152	484	199	568	570

Źródło: Opracowanie własne wg danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Dworze Gdańskim

Wykres 7 Rozkład procentowy osób bezrobotnych w powiecie nowodworskim według wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne wg danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nowym Dworze Gdańskim

Jak wynika z analizy danych statystycznych, wśród bezrobotnych mieszkańców powiatu najczęściej jest osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (stanowią one 33 %) oraz osoby z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym (32 %). Z kolei zdecydowanie najmniej jest osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym (6 %) oraz średnim ogólnokształcącym (8 %).

Edukacja

Tabela 8 Edukacja na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański

Edukacja	2010/11	2011/12	2012/13
Żłobki ogółem	-	-	-
Dzieci przebywające w żłobkach w ciągu roku	-	-	--
Placówki wychowania przedszkolnego	10	10	11
w tym przedszkola	5	5	6
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	571	586	610
w tym w przedszkolach	484	502	452
Szkoły podstawowe	8	8	8
Uczniowie szkół podstawowych	1162	1169	1128
Szkoły gimnazjalne	5	5	5
Uczniowie szkół gimnazjalnych	707	687	640

Źródło: Opracowanie własne wg danych z „Vademecum Samorządowca 2013” dla Gminy Nowy Dwór Gdański

Na terenie analizowanego regionu znajdują się:

Przedszkola Publiczne: 1 w mieście i 2 na wsi

Przedszkola Niepubliczne: 2 w mieście a od roku 2013 – 3 w mieście

Oddziały Przedszkolne: 1 w mieście i 2 na wsi

Punkty Przedszkolne: 2 na wsi

Tabela 9 Procentowa liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
%	65 %	71 %	70 %	70 %	75 %

Źródło: Opracowanie własne wg danych uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim

Jak wynika z powyższych danych statystycznych, obserwuje się wzrost procentowej liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego. Zmiany te stanowią bezpośrednie odzwierciedlenie większej liczby dzieci objętych opieką przedszkolną oraz ruchów demograficznych.

Tabela 10 Wyniki egzaminu w trzeciej klasie gimnazjum

Lata	Gimnazjum nr 1		Gimnazjum Kmiecin		Gimnazjum Marzęcino	
	cz. hum.	cz. mat-przyr.	cz. hum.	cz. mat-przyr.	cz. hum.	cz. mat-przyr.
2009	56,8	43,98	58	37,94	62	50,32
2010	58,22	43,98	54,14	46,56	69,16	55,66
2011	44,16	41,2	47,04	39,26	40,46	38,36
2012	48,8		48,83		45,1	
2013	51,93		49,73		51,79	

Źródło: Opracowanie własne wg danych uzyskanych z Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim

Dane przedstawiające wyniki egzaminów w trzeciej klasie gimnazjum na przełomie lat 2009-2013 mogą potwierdzić wzrost poziomu nauczania w placówkach oświatowych na terenie Gminy Nowy Dwór Gdański.

Pomoc społeczna

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Dworze Gdańskim udziela pomocy osobom i rodzinom zamieszkującym teren Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański.

Tabela 11 Korzystający ze środowiskowej opieki społecznej w roku 2012

Korzystający ze środowiskowej opieki społecznej	województwo	powiat	gmina
Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	195586	4841	2553
Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	8,6 %	13,3 %	14 %

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Powyższe dane statystyczne dotyczące korzystania z pomocy opieki społecznej mieszkańców gminy wskazują, iż w na badanym obszarze występuje najwyższy odsetek korzystających ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej w porównaniu z województwem bądź powiatem. Potwierdza to tym samym, niski status materialny mieszkańców.

Oferta kulturalna gminy

Ważną instytucją dla regionu jest Żuławski Ośrodek Kultury.

Misją Żuławskiego Ośrodka Kultury jest pobudzanie i kształtowanie aktywności społeczno-kulturalnej na Żuławach, poprzez kreowanie, inspirowanie i wspieranie działań twórczych oraz integrowanie różnych środowisk, w sposób otwarty i dostępny dla wszystkich grup społecznych.

Dziś Żuławski Ośrodek Kultury buduje w sposób ciągły swoje uczestnictwo w życiu mieszkańców oferując różnego rodzaju zajęcia i warsztaty, udział w projektach i wydarzeniach.

Wśród warsztatów znaleźć można:

Pracownie sztuk plastycznych: Akademia Sztuki Małego Dziecka, Pracownia Kreatywna 10+, pracownia ceramiki, Igła i Nitka. Pracownia Rzeźby przy CENTRALI.

Pracownie muzyczne: Studio Wokalne, pracownia gitary, instrumentów klawiszowych i perkusji.

Pracownie tańca: Poleczka – dziecięcy zespół piosenki i tańca (folkowy), pracownie baletu i teatr tańca.

Przy ŻOKu działa grupa teatralna „Teatr bez Kurtyny”, składająca się przede wszystkim z rodziców, którzy przygotowują raz na pół roku spektakle dla dzieci.

Prowadzona jest także pracownia robotyki (roboty autonomiczne wykonane przez uczestników pracowni są już wielokrotnymi mistrzami Europy).

Dwa razy w roku rodzice, mieszkańcy i wszyscy zainteresowani mogą zobaczyć poczynania grup i pracowni podczas półrocznych koncertów.

Oprócz tego odbywają się także spotkania seniorów i zajęcia ruchowo-taneczne dla osób starszych. Aerobik, gimnastyka i zajęcia z zakresu kinezygerontoprofilaktyki.

W ciągu roku realizowane są cykliczne wydarzenia:

Finały WOŚP,

Akcja Zima – zajęcia dla dzieci i młodzieży,

Dzień kobiet,

Fabryka Ozdób Wielkanocnych (we współpracy z Żuławskim Parkiem Historycznym),

ArtMajówka (zabawy i gry animacyjne, rodzinny spektakl plenerowy),

Europejska Noc Muzeów (wsparcie działań Żuławskiego Parku Historycznego),

Dni Żuław (czerwiec),

Noc Świętojańska (czerwiec),

Hybizio – mała FETA – mini festiwal teatrów ulicznych (lipiec),

Open Delta – festiwal odmienności i podobieństw, co nas łączy, co różni. Pokazujemy różne kultury tym samym eksponując i promując nasze dziedzictwo kulturowe (sierpień),

Mikołaje na motorach (grudzień),

Fabryka Ozdób Choinkowych (razem z Żuławskim Parkiem Historycznym).

Jednocześnie od kilku lat budowana jest publiczność teatralna uczestnicząca w programie Teatr Polska, w ramach którego zapraszane są do Nowego Dworu Gdańskiego teatry z całej Polski.

Wydarzenia sportowe oraz inne uroczystości kulturalno – edukacyjne to jedna z płaszczyzn współpracy Gminy z Miastami Partnerskimi, którymi są:

- Hennef (Niemcy)
- Swietłyj (Rosja)
- Sarny (Ukraina)
- Velka nad Velickou (Czechy).

Bezpieczeństwo publiczne

Łączna liczba przestępstw z kategorii: przestępstwa rozbójnicze, bójki/pobicia, uszkodzenia ciała, kradzieże i uszkodzenie mienia w przeliczeniu na tysiąc mieszkańców w latach 2009-2013 na terenie gminy kształtowała się na poziomie wartości 55, gdy dla porównania wskaźnik ten dla powiatu nowodworskiego wyniósł w tym samym czasie aż 68 przestępstw na tysiąc mieszkańców.

Według danych z Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim w ostatnich latach najczęściej popełnianych przestępstw ma charakter kryminalny. Należą do nich m. in. kradzieże oraz kradzieże z włamaniem. W roku 2013 stanowiły one 78,16% wszystkich przestępstw zgłoszonych na terenie gminy.

Tabela 12 Wskaźnik wykrywalności dla powiatu nowodworskiego

kategoria przestępstwa	% wykrywalności									
	powiat	województwo	powiat	województwo	powiat	województwo	powiat	województwo	powiat	województwo
	2009	2010	2011	2012	2013					
przestępstwa rozbójnicze	70,0	72,4	84,6	79,6	66,7	70,4	77,8	76,4	100,0	70,6
bójki/pobicia	90,9	77,5	57,1	79,4	64,7	81,0	80,0	78,3	66,7	76,7
uszkodzenie ciała	94,4	91,6	93,1	93,3	91,7	90,0	95,8	90,2	92,3	88,3
kradzież z włamaniem	28,3	37,7	44,6	42,9	30,0	28,7	36,5	29,6	41,7	27,6
kradzież cudzej rzeczy	26,0	28,7	41,2	33,6	32,7	31,5	38,7	36,3	26,7	33,1
kradzież samochodu	10,0	13,4	19,0	21,9	23,8	16,7	60,0	18,4	0	21,3
uszkodzenie mienia	24,4	32,5	33,3	39,0	43,2	38,0	26,8	33,4	32,4	27,4

Źródło: Opracowanie własne wg danych z Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim

Jak pokazują powyższe dane największa wykrywalność na terenie powiatu dotyczy przestępstw rozbójniczych. Na przestrzeni ostatnich trzech lat wykrywalność ta stopniowo wzrastała i w roku 2013 osiągnęła blisko 100%. Bardzo wysoki poziom wykrywalności (powyżej 90%) jest również w obrębie przestępstw uszkodzenia ciała. W najniższym stopniu, bo w niespełna 27%, wykrywani są sprawcy różnego rodzaju kradzieży cudzej rzeczy.

PRZEDSIĘBIORCY

Charakterystyka stanu gospodarczego

Gmina Nowy Dwór Gdański ma charakter typowo rolniczy. Dominują żyzne, wysokowydajne gleby, na których uprawia się głównie pszenicę, jęczmień, rzepak i buraki cukrowe. Gmina posiada bardzo dobre warunki dla hodowli bydła i trzody chlewnej. Stwarza to szansę dla inwestorów zainteresowanych przetwórstwem rolno-spożywczym. To również szansa dla firm obsługujących rolnictwo. Wytwórcy, dostawcy pasz i środków ochrony roślin znajdą tutaj swoje miejsce. Rolnictwo w gminie jest całkowicie sprywatyzowane.

Na terenie miasta i gminy prowadziło działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej **1 522** podmioty gospodarcze (stan na koniec 2013 roku).

Tabela 13 Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze regon według rodzajów działalności w roku 2013 na tle powiatu i województwa

Rodzaj działalności	województwo	powiat	gmina
ogółem	271784	3910	1522
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5233	166	39
przemysł i budownictwo	64686	931	391
pozostała działalność	201865	2813	1092

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS – Bank Danych Lokalnych

W porównaniu do danych wojewódzkich i powiatowych struktura zatrudnienia w Gminie Nowy Dwór Gdański jest bardzo zbliżona. Zarówno w województwie, powiecie jak i na terenie gminy najwięcej zatrudnionych jest w sektorze pozostałej działalności. Najmniejszy odsetek osób pracujących stanowią natomiast zatrudnieni w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie.

Pod względem rodzaju wykonywanej działalności największy odsetek przedsiębiorstw stanowią te związane z transportem oraz budownictwem.

Jeżeli chodzi o wielkość podmiotów, które dają zatrudnienie w gminie to są one zróżnicowane, a ilość pracujących w nich osób rozłożona jest nierównomiernie na poszczególne grupy. W Gminie Nowy Dwór Gdański brak jest dużego pracodawcy (zatrudniającego powyżej 250 osób), ale jest czternaście przedsiębiorstw klasyfikowanych ze

względem na poziom zatrudnienia jako średnie (zatrudniających w przedziale 50-249 osób). Najliczniejszą grupę stanowią mikroprzedsiębiorcy (zatrudniający do 9 osób).

Tabela 14 Podmioty gospodarki narodowej wg klasy wielkości (stan na 31.12.2012r.)

Ilość zatrudnianych osób	województwo	powiat	gmina
ogółem	271784	3910	1522
0-9	260389	3770	1446
10-49	9207	121	62
50-249	1944	19	14
250-999	203	0	0
1000 i więcej	41	0	0

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Konkurencja o nowych inwestorów

Tabela 15 Polityka podatkowa (udział stawki podatków od gruntów i budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej w maksymalnej dopuszczalnej wartości stawki w danym roku)

Rok	Budynki, związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	Grunty, związane z prowadzeniem działalności gospodarczej
2009	85,8%	100%
2010	82,9%	100%
2011	83,1%	97,5%
2012	84,3%	100%
2013	87,6%	100%

Źródło: Opracowanie własne wg danych z Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim

Stopień pokrycia gminy Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego wynosi 100%

TURYŚCI

Walory turystyczne przyrodnicze

Turystyka Gminy Nowy Dwór Gdański bazuje na walorach przyrodniczych regionu, unikatowym położeniu depresyjnym oraz zabytkach. Niezwykły krajobraz i rozległy horyzont poprzecinany polami, rzekami i kanałami są zapewne atutami turystycznymi Gminy Nowy Dwór Gdański.

Nowy Dwór Gdański i okolice charakteryzują się dużą ilością rzek, kanałów oraz rowów melioracyjnych. Do największych szlaków wodnych zaliczyć można rzeki: Nogat, Tugę,

Linawę, Szkarpawę oraz Kanał Panieński. Bogactwo akwenów stwarza bardzo dobre warunki do uprawiania wędkarstwa oraz turystyki wodnej oraz różnego rodzaju sportów wodnych. Bardzo popularne na terenie Żuław jest wędkarstwo, można tu natrafić na okonie, płocie, karasie, leszcze, oraz szczupaki. Te tereny to także miejsce życia wielu gatunków zwierząt, m.in. bazantów, lisów, saren, dzików, borsuków, a nawet łosi europejskich.

Walory turystyczne antropogeniczne

Na terenie miasta i gminy znajdują się również liczne zabytki świadczące o przeszłości tego regionu, o wartości zarówno historycznej, jak i kulturowej. Należą do nich:

Hydrotechnika – most zwodzony, most z tzw. „rozporkiem”, przyczółek mostu Stobbego - w Nowym Dworze Gdańskim, śluza w Michałowie, przepompownia w Osłonce, ruina śluzy w Marzęcinie, sieć kanałów i rowów, melioracyjnych (unikat w krajobrazie), wały przeciwpowodziowe na Tudze i Nogacie

Kościóły zabytkowe – Marzęcino, Nowy Dwór Gdański, Żelichowo, Marynowy, Tuja, Wierciny, Kmiecín, Lubieszewo, Orłowo

Cmentarze zabytkowe – Orłowskie Pole, Żelichowo/Cyganek, Różewo, Stawiec, Kępiny Małe, Wierciny, cmentarz żołnierzy radzieckich w Kmiecínie,

Zachowane dawne układy wsi z nawsiem - Marynowy, ulicówka wodna - Marzęcino,

Architektura:

- domy podcieniowe – Marynowy, Orłowo, Żelichowo/Cyganek, Tuja PGR, Kmiecín, Lubieszewo
- układ miejskich kamieniczek (typowy dla osadnictwa olęderskiego), architektura wiejska – werandy zdobione motywami roślinnymi,
- domy typu holenderskiego – Stobna, Orliniec, Solnica, Kępki, Marzęcino, Piotrowo, dom inne obiekty - budowany przez Petera Loewena w Gozdawie, spichlerze nad Nogatem w Jazowej,

Kolej wąskotorowa – torowiska, mosty, budynek dworca

Żuławski Park Historyczny - Mleczarnia Leonharda Kriega, Muzeum Żuławskie,

Żuławski Ośrodek Kultury i Starostwo – dawny niemiecki dom ludowy

Główne szlaki turystyczne

- Pętla Żuławska
- Szlak Nadzalewowy i Kopernikowski (jako część Międzynarodowej Drogi Wodnej E70)
- Międzynarodowy Szlak Rowerowy R10
- Szlak Świętego Wojciecha
- Szlak kajakowy Żuławy i Powiśle
- Szlak Mennonitów
- Nowodworski Szlak Północny
- Nowodworski Szlak Południowy

Charakterystyka infrastruktury turystycznej

- Żuławski Park Historyczny - z Muzeum Żuławskim,
- Hotele – Willa Joker, Motel Angela przy Linawie,
- Restauracje - Willa Joker, Kaper, Bar Angela przy Linawie, karczma w Solnicy,
- Funkcjonujące kwatery agroturystyczne –Rychnowo, Marynowy, Lubieszewo, Cyganek, Stobna, Kępiny Małe
- Wypożyczalnie rowerów – w Żuławskim Ośrodku Kultury i Żuławskim Parku Historycznym
- Slip do spuszczenia łodzi w Nowym Dworze Gdańskim
- Przystań w Osłonce
- Punkt Informacji Turystycznej w Nowym Dworze Gdańskim
- Place zabaw na terenie gminy

WŁADZE MIASTA/GMINY

Władza w Gminie Nowy Dwór Gdański jest stabilna, o czym świadczyć może niezmienny skład Rady Miejskiej oraz stale ta sama osoba, pełniąca funkcję Burmistrza Nowego Dworu Gdańskiego, w kadencji 2010 – 2014.

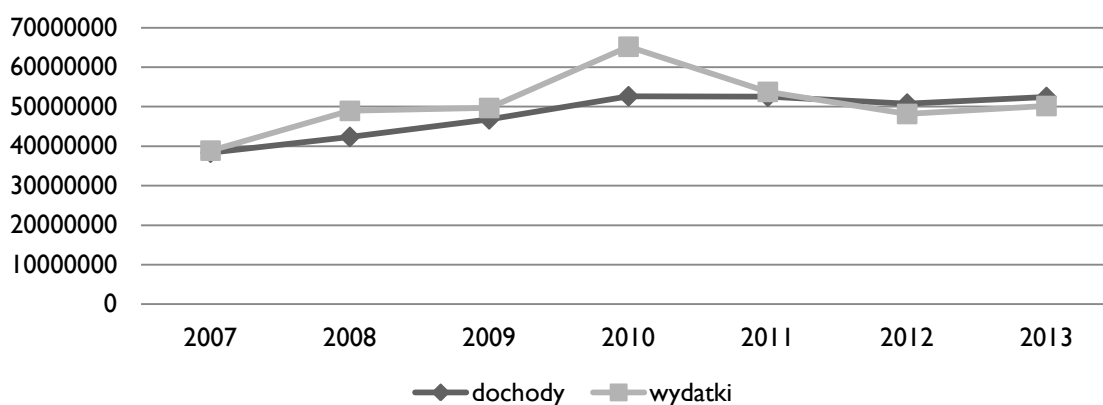
Najczęstsze formy komunikacji ze społecznością lokalną to: spotkania, umieszczanie informacji na stronie internetowej Urzędu Miejskiego, BIP Urzędu Miejskiego, tablice

ogłoszeń w siedzibie Urzędu, filii Urzędu oraz w Sołectwach, przeprowadzanie ankiet, broszury informacyjne, komunikaty SMS, zebrania z mieszkańcami, sesje Rady Miejskiej, posiedzenia komisji tematycznych powołanych z członków Rady Miejskiej.

FINANSE PUBLICZNE

Wykres 8 Dochody i wydatki budżetu Gminy Nowy Dwór Gdański w latach 2007 – 2013

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS – Bank Danych Lokalnych

W rozpatrywanym okresie gmina przeszła od budżetów z deficytem do budżetów z nadwyżką, a od roku 2011 dochody są wyższe niż wydatki z budżetu.

W ujęciu relacji poszczególnych wydatków do wydatków ogółem należy zwrócić uwagę na spadający udział wydatków na rolnictwo i łowiectwo oraz rosnący udział wydatków w szczególności na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, a także na transport i łączność.

Tabela 16 Struktura procentowa wydatków

Wydatki budżetu gminy według działów				
	2010	2011	2012	2013
	w %			
Dochody ogółem	100	100	100	100
Rolnictwo i łowiectwo	7,4	9,3	6,7	2,8
Transport i łączność	10,5	0,7	1,3	3,2
Gospodarka mieszkaniowa	6,5	6,1	5,4	7,0
Administracja publiczna	7,1	7,3	8,1	9,2
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,9	0,9	1,3	1,3
Różne rozliczenia	-	-	-	0,4
Oświata i wychowanie	27,2	32,9	37,2	37,8
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	16,9	21,0	23,9	22,0
Edukacyjna opieka wychowawcza	2,3	2,6	3,1	2,6
Gospodarka komunalna i ochrona	7,9	7,2	2,8	5,7

środowiska				
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1,9	2,3	2,6	2,5
Kultura fizyczna	0,7	0,9	0,6	1,5
Działalność usługowa	0,3	0,2	0,2	0,4
Ochrona zdrowia	0,5	0,5	0,6	0,7
Pozostałe	10,0	8,0	6,3	2,9

Źródło: Opracowanie własne wg danych z „Vademecum Samorządowca 2013” dla Gminy Nowy Dwór Gdański

W ujęciu relacji poszczególnych dochodów do dochodów ogółem zwraca się uwagę na spadający udział dochodów w rolnictwie i łowiectwie oraz gospodarce komunalnej i ochronie środowiska. Rosnący udział dochodów odnotowano w dochodach od osób prawnych i od osób fizycznych.

Tabela 17 Struktura procentowa dochodów

Dochody budżetu gminy według działów				
	2010	2011	2012	2013
	w %			
Dochody ogółem	100	100	100	100
Rolnictwo i łowiectwo	4,2	8,2	3,1	1,1
Transport i łączność	6,1	-	1,8	0,9
Gospodarka mieszkaniowa	7,1	6,6	6,1	6,9
Administracja publiczna	-,5	0,9	0,6	0,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	0,6	0,3	0,5	1,0
Różne rozliczenia	31,0	31,0	34,9	34,0
Oświata i wychowanie	0,6	0,7	0,2	0,2
Pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	16,2	16,5	17,0	15,0
Edukacyjna opieka wychowawcza	0,5	0,5	0,5	0,5
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2,8	4,2	0,6	0,0
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0,0	0,0	0,2	0,0
Kultura fizyczna	0,1	0,1	0,1	0,6
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych	24,8	27,5	32,4	35,9
Pozostałe	5,4	3,5	2,0	3,6

Źródło: Opracowanie własne wg danych z „Vademecum Samorządowca 2013” dla Gminy Nowy Dwór Gdański

Tabela 18 Dochody na 1 mieszkańca

Jednostka terytorialna	ogółem	dochody własne
	2012	2012
	zł	zł
POMORSKIE	4141.44	2052.07
Powiat nowodworski	4923.87	2638.89
Krynica Morska	42512.93	28309.28
Nowy Dwór Gdański	2781.27	1109.54
Ostaszewo	2742.79	1053.12
Stegna	3554.20	1805.97
Sztutowo	7344.77	4429.99

Źródło: Opracowanie własne wg danych GUS – Bank Danych Lokalnych

Dochody na jednego mieszkańca w Gminie Nowy Dwór Gdański są jednymi z najmniejszych spośród gmin należących do powiatu nowodworskiego, jak również o połowę mniejsze w porównaniu do wartości tych dochodów w powiecie i województwie. Podobna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do dochodów własnych na jednego mieszkańca.

B. WNIOSKI Z ANALIZY SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ MIASTA I GMINY NOWY DWÓR GDAŃSKI

1. Usytuowanie geograficzne Gminy Nowy Dwór Gdański, a w szczególności bliskość Metropolii Trójmiejskiej i Mierzei oraz lokalizacji przy trasie krajowej S7, skłaniają do postrzegania gminy jako obszaru o dogodnym położeniu geograficznym. Jednocześnie usytuowanie pomiędzy Obszarem Metropolitalnym Trójmiasta, Obszarem Funkcjonalnym Elbląga oraz Miejskim Obszarem Funkcjonalnym Malborka uznać należy za dające szanse rozwoju, szczególnie w sytuacji zwiększenia mobilności zawodowej mieszkańców. Dostrzec należy także zagrożenia spowodowane dominującym rozwojem ww. obszarów funkcjonalnych, które to ryzyko zniwelowane zostać może dzięki powstaniu Obszaru Funkcjonalnego Żuławy, o którym mowa w najważniejszych krajowych dokumentach strategicznych.
2. Sytuacja demograficzna gminy nie sprzyja rozwojowi społeczno – gospodarczemu gminy, choć na tle całego powiatu wypada ona stosunkowo dobrze. W gminie w ostatnich latach obserwuje się niekorzystne zmiany charakterystyczne dla całego kraju, świadczące o starzeniu się społeczeństwa i zjawisku stałego zmniejszania się liczby ludności. Uwzględnienie i rozwiązanie problemów związanych ze zmianami demograficznymi (w szczególności spadek ilości mieszkańców, spadek ilości osób w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście osób w wieku poprodukcyjnym, ujemny przyrost naturalny zanotowany w roku 2013 oraz ujemne saldo migracji) i warunkami społeczno-ekonomicznymi (niskie dochody mieszkańców) będą istotnymi wyzwaniami stojącymi przed Gminą Nowy Dwór Gdański.
3. Ilość miejsc pracy w Gminie Nowy Dwór Gdański na przestrzeni ostatnich lat nieznacznie wzrosła, jednak mimo tendencji wzrostowej osób pracujących na koniec 2013 roku w gminie znajdował się niewielki procent osób pracujących spośród mieszkańców w wieku aktywności zawodowej. Podobnie jak w całym regionie, tak i w Gminie Nowy

Dwór Gdański poważnym problemem społecznym pozostaje bezrobocie. Sytuacja w powiecie nowodworskim jak i na terenie gminy jest w tym zakresie niepokojąca. Powiat nowodworski posiada jedną z najwyższych liczbę bezrobotnych w stosunku do ilości mieszkańców w województwie, a nawet w kraju.

4. Na terenie gminy dominują mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób, największym pracodawcą znajdującym się na obszarze gminy jest podmiot gospodarczy o profilu średniego przedsiębiorstwa, zatrudniającego osoby w przedziale 50-249 osób. Niezbyt korzystnym zjawiskiem rozwojowym gminy jest małe zróżnicowanie branżowe działalności gospodarczej. Biorąc pod uwagę trendy gospodarcze kraju otwiera to również możliwość rozwoju w kluczowych branżach regionu oraz w obszarze inteligentnych specjalizacji województwa pomorskiego. Na terenie gminy zlokalizowanych jest wiele mikro i małych przedsiębiorstw oraz nieliczne średnie przedsiębiorstwa mające większy wpływ na rozwój gminy. Większość przedsiębiorstw to jednoosobowe działalności gospodarcze, które nie generują nowych miejsc pracy.
5. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego jest zadowolająca. Wzrost wyników egzaminów w trzecich klasach gimnazjalnych świadczy o właściwej tendencji zmian zachodzących w procesach dydaktycznych, lecz wartość wyników nadal pozostająca poniżej średniej województwa pomorskiego sugeruje podjęcie działań w kierunku systematycznego podnoszenia poziomu edukacji.
6. Oferta świadczeń medycznych Gminy Nowy Dwór Gdański nie odbiega od poziomu krajowego, gdyż pomimo obecności placówek oferujących zarówno podstawową, jak i specjalistyczną opiekę zdrowotną, wyniki ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców wskazują na utrudniony dostęp do specjalistów medycznych na terenie gminy. Należy dodać, iż w Gminie Nowy Dwór Gdański nie funkcjonują gminne placówki ochrony zdrowia, więc wpływ na sytuację związaną z tematyką medyczną nie jest bezpośredni i w przypadku działań na poziomie gminnym ogranicza się jedynie działań na rzecz wzrostu świadomości zdrowotnej mieszkańców.
7. Obserwując sytuację dotyczącą pomocy społecznej w Gminie Nowy Dwór Gdański odnotowuje się wyższy udział odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w ilości ludności ogółem korzystających z oferty ośrodków pomocy społecznej w porównaniu z województwem bądź powiatem. Przyczyną tego zjawiska jest niska zamożność części mieszkańców, ich niezaradność życiowa, dysfunkcje społeczne oraz brak mobilności zawodowej. Niepokojący jest fakt, iż dochody na jednego mieszkańca w Gminie Nowy Dwór Gdański są jednymi

z najniższych spośród gmin należących do powiatu nowodworskiego, jak również o połowę mniejsze w porównaniu do wartości tych dochodów w województwie pomorskim.

8. Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy oceniane jest pozytywnie. Stan ten potwierdzają zarówno udostępnione dane statystyczne, jak również badanie ankietowe wśród mieszkańców. Pomimo występowania przestępstw o charakterze kryminalnym, ich wykrywalność jest bardzo wysoka.
9. Gmina Nowy Dwór Gdański jest istotnym ośrodkiem kulturalnym w powiecie. Swoją pozycję zawdzięcza bogatej i zróżnicowanej ofercie imprez cyklicznych i okazjonalnych. W gminie dobrze rozwinięta jest sieć instytucji kultury. Ich działalność charakteryzuje wysoka jakość oferty kierowanej do mieszkańców. Potwierdzają to również wyniki ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców, gdzie w diagnozie skali problemów gminy, zagadnienia związane z ofertą kulturalną podmiotów działających na terenie gminy ocenione zostały jako „brak problemu”.
10. Słabą stroną Gminy Nowy Dwór Gdański jest zagospodarowanie infrastruktury turystycznej. Zbyt mało jest miejsc noclegowych. Odwołując się do przeprowadzonych badań, osoby zamieszkujące miejską część gminy określały stan dostępności obszaru na kultywowanie turystyki jako „brak problemów”, osoby z obszarów wiejskich natomiast określały je najczęściej jako „wysokie zagrożenie problemowe”. Głównym potencjałem turystycznym gminy są jej walory przyrodnicze i kulturowe oraz unikatowe położenie geograficzne. Dodatkowym atutem o charakterze turystycznym jest infrastruktura sportowo-rekreacyjna gminy oraz liczne wydarzenia sportowe organizowane na jej terenie.
11. Infrastruktura techniczna Gminy Nowy Dwór Gdański oceniana jest w sposób umiarkowany. Sieć wodociągowa jest dobrze rozwinięta i zaspokaja większość potrzeb gminy w tym zakresie. Słabiej rozwinięta jest sieć kanalizacyjna, która zapewnia jedynie nieco ponad połowę zapotrzebowania na obszarze gminy. Niezbędna jest także modernizacja infrastruktury związanej z obsługą sieci wodnej i kanalizacyjnej. Ze względu na efekt ekologiczny oraz bezpieczeństwo energetyczne niezbędne są także działania związane z podniesieniem efektywności energetycznej w zakresie infrastruktury technicznej na terenie gminy. Dzięki wielu inwestycjom poprawił się także stan dróg lokalnych, które jednak przez część mieszkańców nadal wskazywane są jako problem pozostający do rozwiązania.

12. Stan finansów gminy należy ocenić pozytywnie. Niepokojące tendencje do rosnącego deficytu zostały zatrzymane i odwrócone. Jednak w perspektywie finansowania zewnętrznego w latach 2014-2020, środki dostępne na nowe przedsięwzięcia w budżecie małych gmin mogą okazać się niewystarczające, by w pełni wykorzystać szanse aplikowania po środki unijne. Gmina Nowy Dwór Gdański stanie przed trudnościami finansowymi oraz organizacyjnymi, jakie niesie za sobą realizacja dużych projektów partnerskich o oddziaływaniu ponadregionalnym, pretendowanych do dofinansowywania w najbliższych latach. W ujęciu relacji poszczególnych wydatków JST Gminy Nowy Dwór Gdański do wydatków ogółem należy zwrócić uwagę na spadający udział wydatków na rolnictwo i łowiectwo oraz rosnący udział wydatków w szczególności na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska, a także na transport i łączność. Natomiast w kontekście dochodów Gminy Nowy Dwór Gdański, do dochodów ogółem zwraca się uwagę na spadający udział dochodów w rolnictwie i łowiectwie oraz gospodarce komunalnej i ochronie środowiska. Rosnący udział dochodów odnotowano w dochodach od osób prawnych i od osób fizycznych.

C. ANALIZA SWOT DLA GMINY NOWY DWÓR GDAŃSKI

Poniżej przedstawiono syntetyczne ujęcie najistotniejszych cech Miasta i Gminy Nowy Dwór Gdański i czynników zewnętrznych, które w najbliższej przyszłości mogą wywierać duży wpływ na rozwój regionu.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – położenie geograficzne atrakcyjne pod względem logistyczno- transportowym (dostępność komunikacyjna - trasa S7, bliskość Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta oraz Elbląga i Malborka) oraz turystycznym (bliskość morza, unikatowy teren depresyjny) – teren dający możliwość stworzenia dobrej jakości życia społecznego , bezpiecznego mieszkania i funkcjonowania w przestrzeni bez zgiełku i hałasu – obszar czysty ekologicznie wraz z korzystnymi warunkami naturalnymi dla rozwoju energetyki odnawialnej – żyzne gleby i silnie rozwinięte rolnictwo (wysoka kultura rolna) – bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne terenu oraz jego atrakcyjność przyrodnicza i turystyczna – rzeki (Tuga i Szarpawa), będące częścią szlaków turystycznych i międzynarodowych – potencjał bazy oświatowej oraz kulturowej 	<ul style="list-style-type: none"> – niewykorzystany potencjał atrakcyjności obszarowej pod względem turystycznym i przyrodniczym, związany z brakiem rozpoznawalnego i wyróżniającego Gminę produktu regionalnego, turystycznego i kulturowego – niski poziom zatrudnienia, związany z sezonowością rynku pracy oraz niską mobilnością przestrzenną i zawodową mieszkańców, powodujący ubóstwo oraz wysoki poziom patologii społecznych – -brak inwestora strategicznego oraz trudność w przygotowaniu oferty inwestycyjnej ze względu na występowanie bardzo żyznych gleb na większości obszaru Gminy – niska tożsamość regionalna mieszkańców związana z historią Żuław, prowadząca często do słabego zaangażowania oraz marazmu społecznego, będąca także przyczyną słabych więzi z regionem ludzi młodych (brak świadomości tradycji wielopokoleniowej) – starzejące się społeczeństwo oraz ujemne saldo migracji społecznych, szczególnie wśród ludzi młodych i dobrze wykształconych – zły stan techniczny oraz nieuregulowana sytuacja prawna części obiektów zabytkowych pod względem ochrony konserwatorskiej, utrudniająca pozyskiwanie środków zewnętrznych na ich renowację
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – intensyfikacja działań wykorzystujących korzystną lokalizację turystyczną (m.in. rozszerzenie oferty turystycznej, rozwój agroturystyki) oraz dostępność komunikacyjną (m.in. rozwój przemysłu logistyczno – transportowego) – utworzenie Obszaru Funkcjonalnego Żuławy oraz działania w kierunku wykorzystania 	<ul style="list-style-type: none"> – pogłębiający się proces starzenia społeczeństwa oraz nasilenie ujemnego salda migracji społecznej – dominujący rozwój Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta , Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Malborka oraz Elbląskiego Obszaru Funkcjonalnego – wzrost zatrudnienia nierejestrowanego oraz

<p>przynależności Gminy do nowopowstałego Obszaru Funkcjonalnego oraz związków, porozumień i organizacji o znaczeniu ponadregionalnym</p> <ul style="list-style-type: none"> – zmiana kierunków produkcji rolnej oraz rozwój przetwórstwa rolnego – wzmocnienie działań na rzecz promocji i rozpowszechniania dziedzictwa kulturowego, podejmowanych także jako wspólne inicjatywy pozostałych Gmin Żuławskich – nowelizacja przepisów prawnych, w szczególności ułatwiająca finansowanie renowacji zabytków – wzrost współpracy instytucji publicznych i organizacji społecznych w różnych dziedzinach życia obywatelskiego, w tym także w celu tworzenia Gminy przyjaznej do zamieszkania – zmiana postaw społecznych, w tym w zakresie zwiększenia mobilności przestrzennej oraz zawodowej oraz aktywności obywatelskiej – wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz działania na rzecz rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii (OZE) – umocnienie współpracy oraz wzrost wykorzystania korzyści płynących z bliskości lokalizacyjnej Obwodu Kaliningradzkiego 	<p>brak nowych możliwości legislacyjnych, umożliwiających zmniejszenie obecnie występującej tzw. „szarej strefy”</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie napięcia w relacjach polityczno – ekonomicznych, skutkujące także spadkiem bezpieczeństwa i niestabilnością cen w rolnictwie – wzrost wskaźnika przestępczości na skutek pogłębiającego się procesu zubożenia społecznego – zmiany w przepisach prawnych i wprowadzenie dodatkowych obostrzeń , w tym powodujących większe niż dotychczas zaangażowanie finansowe JST, niekorzystnie wpływające na pozyskiwanie finansowych środków zewnętrznych – nadmierny i niekontrolowany rozwój inicjatyw zagrażających ładowi ekologicznemu Gminy
---	--

Kierunki rozwoju wyznaczone Gminie Nowy Dwór Gdański na lata 2014 -2020 powinny bazować na mocnych stronach gminy, tak by unikać zagrożeń i minimalizować w jak największym stopniu skutki słabych stron oraz maksymalnie wykorzystać szanse dla gminy, zidentyfikowane w diagnozie SWOT.

III. WIZJA I MISJA DLA GMINY NOW DWÓR GDAŃSKI

Wizja rozwoju gminy to pożądaný obraz przyszłości jednostki, jej sytuacji gospodarczej i społecznej za kilka lat. Stanowi pewien stan docelowy, do którego dążyć będzie cała wspólnota samorządowa, tj. władze lokalne oraz ich partnerzy, wykorzystując przy tym możliwości płynące z własnych atutów i szans pojawiających się w otoczeniu. Wizja ukierunkowana jest prognostycznie; określa cel, do jakiego zmierza gmina. Obraz określony

zapisami wizji, przewiduje stworzenie warunków do trwałego rozwoju gospodarczego i społecznego Gminy Nowy Dwór Gdański.

WIZJA

Gmina Nowy Dwór Gdański 2020 miejscem:

- **bezpiecznym i atrakcyjnym do zamieszkania**
- **właściwym do zrównoważonego rozwoju sektora rolno – spożywczego**
- **konkurencyjnym dla inwestorów szczególnie poprzez wykorzystanie strategicznej lokalizacji geograficznej**
- **rozpoznawalnym przez turystów**

Sposobem urzeczywistnienia zakładanej wizji jest misja. Stanowi ona nadrzędny cel funkcjonowania wspólnoty samorządowej. Określa przede wszystkim rolę władz w procesie rozwoju, ale ma równocześnie integrować, motywować i rozbudzać aspiracje całej społeczności lokalnej. Stanowi jasny przekaz dla turystów i gości, odwiedzających gminę. Zawiera w sobie podstawowe wartości, na których zamierzają koncentrować swoje działania decydenci i mieszkańcy Gminy Nowy Dwór Gdański.

MISJA

Kultywowanie tradycji i tożsamości regionalnej, eksponowanie unikatowości geograficznej, wykorzystanie zasobów naturalnych oraz strategicznego położenia poprzez zaangażowanie lokalnej społeczności i instytucji zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

IV. OBSZARY STRATEGICZNE ORAZ CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

A. OBSZARY STRATEGICZNE

W wyniku przeprowadzonej diagnozy oraz na podstawie wniosków z analizy SWOT, a także w zgodzie z wyznaczoną wizją i misją, określone zostały trzy główne obszary wysiłku strategicznego dla Gminy Nowy Dwór Gdański na lata 2014-2020:

1. Obszar społeczny
2. Obszar gospodarczy
3. Obszar infrastruktury i środowiska

W każdym z obszarów wyznaczony został jeden cel strategiczny, uszczegóławiany w dalszej części dokumentu poprzez cele operacyjne oraz kierunki działań.

B. CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

AKTYWNA SPOŁECZNOŚĆ GMINNA	ROZWIJAJĄCA SIĘ GOSPODARKA	CZYSTE ŚRODOWISKO I ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ
Budowa kapitału społecznego	Rozwój przedsiębiorczości	Tworzenie miejsca dobrego do zamieszkania
Wzrost zatrudnienia	Modyfikacja kierunków produkcji rolnej oraz rozwój przetwórstwa rolnego	Wzrost czystości środowiska naturalnego oraz regulacja stosunków wodnych
Systematyczne podnoszenie poziomu edukacji	Bogata i rozpoznawalna oferta turystyczna i kulturalna	Poprawa efektywności energetycznej i rozwój infrastruktury bytowej
Wzrost świadomości prozdrowotnej mieszkańców		

CEL STRATEGICZNY I

AKTYWNA SPOŁECZNOŚĆ GMINNA

Cel strategiczny „AKTYWNA SPOŁECZNOŚĆ GMINNA” zawiera w sobie zagadnienia związane z kapitałem społecznym, zatrudnieniem, edukacją, oraz zdrowiem i jest najszerszym pod względem pojęciowym celem strategicznym. Wzrost szeroko rozumianej aktywności mieszkańców gminy jest warunkiem koniecznym do osiągnięcia poprawy w omawianych

dziedzinach. Element aktywności stanowi więc punkt wspólny dla wskazanych obszarów, stąd decyzja o zebraniu ich w jeden cel strategiczny oraz zaproponowanie kierunków działań zgodnych z tematyką poszczególnych celów operacyjnych.

CELE OPERACYJNE

1.1 Budowa kapitału społecznego

1.2 Wzrost zatrudnienia

1.3 Systematyczne podnoszenie poziomu edukacji

1.4 Wzrost świadomości prozdrowotnej mieszkańców

WSKAZANIE KIERUNKÓW DZIAŁAŃ W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH CELÓW OPERACYJNYCH

1.1 Budowa kapitału społecznego

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 1.1

- wzrost poziomu tożsamości lokalnej
- rewitalizacja przestrzeni publicznej
- upowszechnianie wolontariatu oraz alternatywnych form współdziałania ze szczególnym uwzględnieniem opieki nad osobami starszymi
- wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych
- działania na rzecz integracji społeczności lokalnej, w tym mieszkańców terenów wiejskich oraz ludzi młodych

Wskaźniki

Definicja	Wartość bazowa	Tendencja do 2020
Liczba zorganizowanych zajęć/konferencji /warsztatów w szkołach z tematyki tożsamości regionalnej i wiedzy o regionie	Wartość obecna	Wzrost o 20%
Ilość zrewitalizowanych obszarów przestrzeni miejskiej	Wartość obecna	Wzrost o 1 obszar przeznaczony do rewitalizacji
Ilość wsi objętych rewitalizacją przestrzeni publicznej	Wartość obecna	Wzrost o 7 wsi

Wzrost liczby osób z obszarów wiejskich korzystających z infrastruktury rekreacyjnej	Wartość obecna	Wzrost o 10%
Wzrost liczby osób młodych zaangażowanych w inicjatywy lokalne	Wartość obecna	Wzrost o 10%

1.2 Wzrost zatrudnienia

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 1.2

- upowszechnianie aktywności i mobilności zawodowej, możliwej dzięki bliskości licznych Obszarów Funkcjonalnych oraz Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta
- wspieranie inicjatyw rozwoju ekonomii społecznej
- rozpowszechnianie idei kształcenia ustawicznego oraz kształcenia osób dorosłych
- kształtowanie, pobudzanie świadomości oraz wsparcie osób wykluczonych społecznie

Wskaźniki

Definicja	Wartość bazowa	Tendencja do 2020
Ilość osób z terenu gminy pracująca poza granicami Gminy Nowy Dwór Gdański	Wartość obecna	Wzrost o 10%
Ilość funkcjonujących na terenie gminy spółdzielni socjalnych	0	2
Ilość funkcjonujących na terenie gminy centrów aktywności lokalnej	0	1
Ilość osób wykluczonych społecznie objętych wsparciem	Wartość obecna	Wzrost o 20%

1.3 Systematyczne podnoszenie poziomu edukacji

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 1.3

- kontynuowanie efektywnych działań edukacyjnych na poziomie podstawowym i gimnazjalnym
- wsparcie programów edukacyjnych na rzecz uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (w tym szczególnie uzdolnionych)
- tworzenie warunków oraz działania na rzecz wzbogacenia oferty edukacyjnej oraz spędzania czasu wolnego na rzecz osób starszych

Wskaźniki

Definicja	Wartość bazowa	Tendencja do 2020
Liczba zajęć wyrównawczych oraz dodatkowych w szkołach ze szczególnym uwzględnieniem uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych	Wartość obecna	Wzrost o 10%
Liczba nowopowstałych inicjatyw skierowanych dla osób starszych	Nie dotyczy	5

1.4 Wzrost świadomości prozdrowotnej mieszkańców

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 1.4

- wspieranie i promocja badań profilaktycznych ze szczególnym uwzględnieniem chorób cywilizacyjnych
- promocja, kształtowanie i pobudzanie świadomości mieszkańców w zakresie zdrowego stylu życia i prawidłowego odżywiania
- propagowanie i wspieranie inicjatyw wykorzystujących infrastrukturę rekreacyjno – sportową w celu wypracowania zachowań służących poprawie stanu zdrowia

Wskaźniki

Definicja	Wartość bazowa	Tendencja do 2020
Liczba odbytych spotkań promocyjno - informacyjnych w zakresie zdrowia i badań profilaktycznych	Wartość obecna	Wzrost o 20%
Liczba zajęć odbytych w przedszkolach, szkołach podstawowych oraz gimnazjalnych, związanych ze zdrowym trybem życia i odżywiania	Wartość obecna	Wzrost o 10%
Wysokość środków gminy wydanych na promocję badań profilaktycznych	Wartość obecna	Wzrost o 15%

CEL STRATEGICZNY 2

ROZWIJAJĄCA SIĘ GOSPODARKA

Cel strategiczny „ROZWIJAJĄCA SIĘ GOSPODARKA” uwarunkowany został przez lokalizację Gminy Nowy Dwór Gdański w bezpośrednim sąsiedztwie Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta oraz Zatoki Gdańskiej i Morza Bałtyckiego z jednoczesnym uwzględnieniem położenia geograficznego na terenie Żuław, które to czynniki pozwalają upatrywać szans rozwoju gospodarczego gminy poprzez budowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców gminy, umiejscowienie na jej terenie inwestorów zewnętrznych oraz optymalne wykorzystanie ziem rolniczych o najwyższej klasie jakości w Polsce.

CELE OPERACYJNE

2.1. Rozwój przedsiębiorczości

2.2. Modyfikacja kierunków produkcji rolnej oraz rozwój przetwórstwa rolnego

2.3. Bogata i rozpoznawalna oferta turystyczna i kulturalna

WSKAZANIE KIERUNKÓW DZIAŁAŃ W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH CELÓW OPERACYJNYCH

2.1 Rozwój przedsiębiorczości

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 2.1

- tworzenie warunków oraz budowa oferty dla inwestycji zewnętrznych ze szczególnym wykorzystaniem położenia strategicznego
- wspieranie postaw przedsiębiorczych wśród osób młodych
- wspieranie przedsięwzięć z zakresu zwiększania dostępu do sieci szerokopasmowego Internetu
- popularyzacja kooperacji i współpracy regionalnej przedsiębiorców poprzez klastry

Wskaźniki

Definicja	Wartość bazowa	Tendencja do 2020
Przygotowana oferta dla inwestorów zewnętrznych	0	1
Ilość konferencji/warsztatów o tematyce związanej z przedsiębiorczością osób młodych oraz propagujących inicjatywy klastrowe	0	7
Ilość nowych działalności gospodarczych prowadzonych przez osoby do 30 roku życia	Nie dotyczy	100

2.2 Modyfikacja kierunków produkcji rolnej oraz rozwój przetwórstwa rolnego

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 2.2

- wspieranie rozwoju rolnictwa ze szczególnym uwzględnieniem zmian umożliwiających efektywniejsze wykorzystanie żyzności gleb
- wspieranie inicjatyw na rzecz implementacji i upowszechniania innowacyjnych rozwiązań w sektorze rolno – spożywczym
- modernizacja i przystosowanie wiejskiej infrastruktury technicznej na potrzeby zmian zachodzących w rolnictwie
- popularyzacja kooperacji i współpracy regionalnej rolników poprzez grupy producenckie
- stworzenie i promocja regionalnych produktów rolnych i ekologicznych

Wskaźniki

Definicja	Wartość bazowa	Tendencja do 2020
Liczba spotkań informacyjnych o tematyce związanej z kierunkami działań	Nie dotyczy	4
Liczba km zmodernizowanych /przystosowanych dróg wiejskich	Nie dotyczy	20
Liczba powstałych rolnych produktów regionalnych	Nie dotyczy	2

2.3 Bogata i rozpoznawalna oferta turystyczna i kulturalna

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 2.3

- budowa, przebudowa i modernizacja infrastruktury kulturalnej i turystycznej ze szczególnym uwzględnieniem obiektów zabytkowych
- wzbogacenie oferty kulturalnej i wypracowanie dodatkowych sposobów jej rozpowszechniania
- działania na rzecz tworzenia produktów regionalnych (w tym produktów turystycznych ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania unikatowego położenia geograficznego)
- wspieranie inicjatyw na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego
- efektywne wykorzystanie istniejących zasobów turystycznych
- zagospodarowanie akwenów wodnych wraz z budową i modernizacją infrastruktury towarzyszącej
- wspieranie działań na rzecz rozwoju oferty turystycznej i agroturystycznej

Wskaźniki

Definicja	Wartość bazowa	Tendencja do 2020
Ilość zmodernizowanych obszarów użyteczności publicznej o charakterze kulturalnym	1	2
Ilość nowych sposobów dystrybucji informacji o wydarzeniach i ofercie kulturalnej	Nie dotyczy	2
Ilość turystycznych produktów regionalnych Żuław	0	2
Ilość miejsc zagospodarowanych infrastrukturą wodną	1	6

CEL STRATEGICZNY 3

CZYSTE ŚRODOWISKO I ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ

Zauważony na etapie diagnozy oraz analizy SWOT potencjał Gminy Nowy Dwór Gdański jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania, a także widoczne potrzeby w zakresie infrastruktury techniczno – bytowej oraz chęć zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego oraz zachowania najwyższej jakości środowiska naturalnego, stały się ramami kierunkowymi w wyznaczeniu celów operacyjnych w zakresie celu strategicznego CZYSTE ŚRODOWISKO I ATRAKCYJNA PRZESTRZEŃ.

CELE OPERACYJNE

3.1. Tworzenie miejsca dobrego do zamieszkania

3.2. Utrzymanie czystości środowiska naturalnego oraz regulacja stosunków wodnych

3.3. Poprawa efektywności energetycznej i rozwój infrastruktury bytowej

WSKAZANIE KIERUNKÓW DZIAŁAŃ W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH CELÓW OPERACYJNYCH

3.1 Tworzenie miejsca dobrego do zamieszkania

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 3.1

- budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej dla mieszkańców
- budowa i modernizacja infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja infrastruktury drogowej
- wsparcie inicjatyw na rzecz zwiększania atrakcyjności obszaru jako miejsca do zamieszkania

Wskaźniki

Definicja	Wartość bazowa	Tendencja do 2020
Ilość km wybudowanych/oznakowanych tras/ścieżek rowerowych	0	150
Ilość nowopowstałych miejsc aktywności lokalnej	Nie dotyczy	7
Ilość km średniorocznie przebudowanych lub zmodernizowanych dróg lokalny	Wartość obecna	Utrzymanie dotychczasowej tendencji

3.2 Utrzymanie czystości środowiska naturalnego oraz regulacja stosunków wodnych

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 3.2

- wspieranie działań z zakresu monitoringu środowiska naturalnego oraz poprawy jakości powietrza, wód i gleb
- edukacja mieszkańców gminy oraz innych osób z zakresu ochrony środowiska oraz regulacji stosunków wodnych
- popularyzacja i wspieranie rozwoju przemysłu nieuciążliwego dla środowiska i wpisującego się w zasady zrównoważonego rozwoju

- wspieranie inicjatyw na rzecz poprawy efektywności gospodarki odpadami
- działania na rzecz regulacji systemu melioracji oraz zabezpieczeń przeciwpowodziowych

Wskaźniki

Definicja	Wartość bazowa	Tendencja do 2020
Ilość przedsięwzięć edukacyjnych (broszury i informacyjne/spotkania) dla mieszkańców o tematyce ochrony środowiska naturalnego i regulacji stosunków wodnych	0	4
Ilość km cieków wodnych poddanych działaniom melioracyjnym oraz regulacji stosunków wodnych	Nie dotyczy	30
Wzrost ilości odpadów komunalnych poddawanych procesowi recyklingu na skutek segregacji	Wartość obecna	Wzrost o 15%

3.3 Poprawa efektywności energetycznej i rozwój infrastruktury bytowej

Kierunki działań w ramach celu operacyjnego 3.3

- wsparcie przedsięwzięć związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii
- wspieranie rozbudowy i modernizacji systemu sieci wodno-kanalizacyjnej oraz związanej z nią infrastruktury
- działania na rzecz rozwoju i modernizacji źródeł zaopatrzenia w energię cieplną wraz z rozbudową i modernizacją sieci ciepłowniczej
- wsparcie inicjatyw z zakresu poprawy efektywności energetycznej

Wskaźniki

Definicja	Wartość bazowa	Tendencja do 2020
Ilość zrealizowanych przedsięwzięć z zakresu OZE	0	5
Ilość zmodernizowanych elementów infrastruktury gospodarki wodno - ściekowej	0	2
Ilość km zmodernizowanej/wybudowanej sieci ciepłowniczej	Nie dotyczy	8

V. SYSTEM MONITORINGU I EWALUACJI STRATEGII

Aby efektywnie i sprawnie realizować cele, i kierunki działań opracowane w Strategii Rozwoju Gminy należy wdrożyć skuteczny system monitorowania oraz oceny tej strategii.

Monitoring ma na celu zbieranie oraz analizę danych na temat przebiegu realizacji danego celu/działania, który pozwala na eliminację ewentualnych nieprawidłowości w ich realizacji i wprowadzaniu niezbędnych zmian, umożliwiających osiągnięcie wcześniejszych założeń. W wyniku ewaluacji natomiast ustalone zostaje, czy w efekcie podejmowanych działań powstały zakładane zmiany i czy wpłynęły one na realizację wyznaczonych celów. Zakres monitoringu i ewaluacji Strategii wyznaczają określone w niej cele strategiczne i operacyjne oraz zaproponowane kierunki działań. Ewaluacja Strategii prowadzona będzie w celu określenia rzeczywistych efektów zrealizowanych kierunków działań w niej zapisanych, a jej ocena opierać się będzie na następujących kryteriach:

1. **Skuteczności** – pozwala określić czy zostały osiągnięte cele Strategii założone na etapie programowania.
2. **Efektywności** – pozwala ocenić poziom ekonomiczny Strategii.
3. **Użyteczności** – pozwala ocenić zgodność celów Strategii z faktycznymi problemami i potrzebami grupy docelowej.
4. **Trafności** – obrazuje, do jakiego stopnia cele Strategii odpowiadają potrzebom, wskazanym w danym obszarze.
5. **Trwałości** – pozwala prognozować okres trwania pozytywnych zmian wywołanych oddziaływaniem Strategii po czasie obowiązywania dokumentu.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanego z nim systemu ewaluacji, pozwoli wyeliminować w dużym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w Strategii, wynikających ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów, realizujących poszczególne kierunki działań, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności, mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych interwencji. Oprócz modyfikacji poszczególnych elementów Strategii, w trakcie jej realizacji możliwe będzie uwzględnienie nowych, dodatkowych kierunków działań, które będą wpisywać się w wyznaczone cele strategiczne i operacyjne.

Za realizację działań zgodnych z dokumentem strategii odpowiedzialny jest Burmistrz, natomiast za prowadzenie monitorowania i ewaluacji Zespół Strategiczny, który zostanie powołany przez Burmistrza. W jego skład wejdzie od 4 do 8 osób. Zespół Strategiczny będzie się zbierał co najmniej raz na dwa lata, a do jego zadań należeć będzie m.in.:

- przedstawienie wniosków z realizacji poszczególnych zadań w ramach realizacji celów priorytetowych zawartych w Strategii ujętych w opracowanym wieloletnim planie inwestycyjnym;
- monitorowanie oraz ocena wdrażania poszczególnych kierunków działań i konkretnych zadań;
- sformułowanie wniosków i zaleceń wprowadzających usprawnienia w kwestii wdrażania Strategii;
- opracowanie sprawozdań z posiedzeń.

Przewodniczący Zespołu Strategicznego zobowiązany jest przedstawić Radzie Miejskiej sprawozdanie sporządzone przez Zespół Strategiczny. Co najmniej raz w ciągu dwóch lat, analizowane będą postępy w realizacji zadań, wyznaczonych w ramach zapisanych kierunków działań Strategii. Rada Miejska, jako instytucja kontrolna i podejmująca uchwały, będzie mieć za zadanie:

- akceptację dwuletnich sprawozdań z realizacji Strategii, w szczególności osiągnięcia celów;
- analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści Strategii Rozwoju;
- uchwalanie aktualizacji Strategii Rozwoju;
- uwzględnienie zadań zaplanowanych w ramach wyznaczonych kierunków działań, zadań do realizacji przy przyjmowaniu budżetu Gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych lub innych dokumentów strategicznych o znaczeniu lokalnym.

Informacje na temat stanu realizacji Strategii będą przekazywane mieszkańcom gminy, jak również wszystkim zainteresowanym, za pośrednictwem strony internetowej Urzędu Miejskiego w Nowym Dworze Gdańskim, a także podczas spotkań ze społecznością lokalną.

Uzasadnienie

Dnia 30 stycznia 2014 roku podjęta została Uchwała Rady Miejskiej w Nowym Dworze Gdańskim w sprawie przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Nowy Dwór Gdański. Powołany (na mocy Zarządzenia Nr 665 Burmistrza Nowego Dworu Gdańskiego z dnia 18.02.2014 roku) Zespół ds. Strategii Rozwoju Gminy Nowy Dwór Gdański przy współpracy z Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej przygotował projekt dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Nowy Dwór Gdański, a następnie dokonał zmian w treści dokumentu zgodnie z protokołem z konsultacji społecznych przeprowadzonych w dniach 29.05-19.06.2014 roku. Powstały dokument stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

W związku z powyższym podjęcie przedstawionej uchwały należy uznać za celowe i zasadne.